

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГІРНИЧИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

для забезпечення навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»

напрямок підготовки: 0501 «Економіка і підприємництво»

спеціальність : 5.05030401 «Економіка підприємства»

Кривий Ріг, 2016

Укладач: Онофрієнко Н.О.

Навчально-методичні матеріали розроблені для забезпечення навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів спеціальності 5.03050401 «Економіка підприємства». Вони містять плани лекцій, програму самостійної роботи студентів, завдання до виконання практичних робіт, контрольні питання, тести для самоконтролю, критерії оцінювання знань студентів під час написання обов'язкової контрольної роботи, еталон розв'язання контрольної роботи, варіанти обов'язкової контрольної роботи.

Навчально-методичні матеріали розглянуті та затверджені на засіданні комісії економічних дисциплін, протокол № від

Навчально-методичні матеріали розглянуті та затверджені на засіданні РМО економічних дисциплін, протокол № від

ЗМІСТ

1.	Мета дисципліни «Фінанси підприємств»	4
2.	Завдання дисципліни «Фінанси підприємств»	4
3.	Плани лекцій з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»	5
4.	Завдання до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»	8
5.	Програма самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»	23
6.	Критерії оцінки контрольної роботи	25
7.	Еталон розв'язання обов'язкової контрольної роботи	26
8.	Завдання обов'язкової контрольної роботи з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»	28

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» - сформувані теоретичну та методологічну базу, необхідну для вільного володіння практикою використання фінансових інструментів, озброїти студентів поглибленими знаннями з питань механізму організації фінансів підприємств у сучасних умовах, розкрити методику складання поточних і перспективних фінансових планів і бюджетів, виробити вміння розробки варіантів фінансових рішень, їх обґрунтування і прийняття оптимального варіанта на основі результатів економічного аналізу, навчити оцінювати вплив фінансових рішень на загальну фінансову стійкість підприємств та інтереси їх власників, розкрити методику управління капіталом підприємства та забезпечення зростання рентабельності власного капіталу.

«Фінанси підприємств» є складовою економічної науки про розвиток суспільства та знаходиться у взаємозв'язку з такими дисциплінами як «Економіка підприємства», «Економічний аналіз», «Бухгалтерський облік» та т. і.

ЗАВДАННЯ:

- вивчення сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану.

Предмет: фінансово - економічні відносини суб'єктів господарювання.

Фінанси підприємств відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві. Вони формують його життєздатність, його потенціал, забезпечуючи при цьому реалізацію поставлених кожною людиною, кожним підприємством та державою в цілому завдань і цілей. Щодня ми вступаємо у безліч різноманітних відносин, важливе місце серед яких займають фінанси. Без достатньої кількості висококваліфікованих професіоналів неможливо забезпечити відповідну результативність фінансової діяльності, надійність і стабільність фінансової системи. Тому знання теоретичних основ, форм і методів функціонування фінансів необхідно для підготовки висококваліфікованих фахівців - економістів.

Студенти повинні знати:

- > сутність фінансів, їх роль і функції;
- > принципи побудови та основні ланки фінансово - кредитної системи;
- > діючі положення про здійснення розрахункових операцій в готівковій та безготівковій формах;
- > організацію фінансової роботи на підприємстві;
- > систему платежів у державні та позабюджетні фонди;
- > суть і функції податків, види податків, податкову систему України, порядок нарахування та сплати основних видів податків;
- > вимоги щодо руху виробничих фондів підприємства;
- > фінансове планування та прогнозування.

Студенти повинні вміти:

- > визначати суму валового доходу, витрат обігу і валових витрат підприємства;
- > розраховувати і розподіляти прибуток;
- > розраховувати показники використання оборотних засобів;
- > розраховувати потребу підприємства в кредитних ресурсах та обирати оптимальну форму кредитування;
- > оцінювати фінансовий стан підприємства

Тема 1. Сутність і основи організації фінансів підприємств

1.1 Цілі, завдання дисципліни, сутність і функції фінансів підприємств, принципи організації фінансів

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про сутність і функції фінансів підприємства.

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Цілі, завдання дисципліни, сутність і функції фінансів підприємств
2. Принципи організації фінансів

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства

2.1 Економічний зміст, принципи організації та класифікація розрахунків, форми безготівкових розрахунків, розрахунки готівкою

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про необхідність організації безготівкових розрахунків

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Економічний зміст, принципи організації та класифікація розрахунків
2. Характеристика форм безготівкових розрахунків
3. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємства

Тема 3. Формування і використання прибутку підприємства

3.1 Прибуток підприємства, суть, структура, фактори впливу на прибуток. Розрахунок та оцінка рентабельності діяльності підприємства

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про необхідність формування і використання прибутку підприємства

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Прибуток підприємства: сутність, склад, фактори, які на нього впливають
2. Розрахунок та оцінка показників рентабельності діяльності підприємства
3. Методи планування прибутку та його розподіл

Тема 4. Оподаткування підприємства

4.1 Система оподаткування підприємств в Україні, види податків та зборів в Україні

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про систему оподаткування підприємств в Україні, види податків та зборів в Україні

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:
Система оподаткування підприємств в Україні
Види податків та зборів в Україні

Тема 5. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах

5.1 Економічна сутність оборотних активів, принципи організації та класифікація оборотних коштів підприємств, аналіз ефективності використання оборотних коштів

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про економічну сутність оборотних активів, принципи організації та класифікація оборотних коштів підприємств, аналіз ефективності використання оборотних коштів

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Економічна сутність обігових активів
2. Принципи організації та класифікація обігових коштів підприємств
3. Визначення потреби підприємств у обігових коштах

Тема 6. Кредитування підприємства

6.1 Необхідність та сутність кредитування підприємств, класифікація кредитів, Банківське кредитування. Небанківське кредитування

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Оволодіти знаннями про необхідність та сутність кредитування підприємств, класифікація кредитів

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Необхідність та сутність кредитування підприємств
2. Класифікація кредитів

Тема 7. Оцінювання фінансового стану підприємств

7.1 Аналіз майнового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз фінансового стану

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Засвоїти аналіз майнового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз фінансового стану

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Зміст та задачі оцінки фінансового стану підприємства
2. Методи аналізу фінансового стану підприємства
3. Алгоритм визначення фінансової стійкості підприємства

Тема 8. Фінансове планування на підприємстві

8.1 Місце фінансового планування у ринковій економіці, зміст та задачі фінансового планування, принципи та методи фінансового планування, розробка фінансового плану

Вид занять: лекція

Мета:

Навчальна: Усвідомити місце фінансового планування у ринковій економіці, зміст та задачі фінансового планування, принципи та методи фінансового планування, розробка фінансового плану

Виховна: Розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбність у вивченні фінансів підприємств

План лекції:

1. Місце фінансового планування в ринковій економіці
2. Зміст та завдання фінансового планування
3. Принципи та методи фінансового планування

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.
5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003
7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000
8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.
- Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).
12. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

МЕТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення практичних занять з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів, які навчаються по спеціальності «Економіка підприємства» несе в собі мету – закріплення теоретико-методологічних основ дисципліни, придбання навиків розв'язання конкретних задач і обґрунтування рішень, які приймаються.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Економічний зміст.
2. Принципи організації та класифікація розрахунків.
3. Форми безготівкових розрахунків, розрахунки готівкою

Контрольні питання

1. У чому полягає сутність безготівкових розрахунків між суб'єктами підприємницької діяльності?
2. Які головні принципи організації системи безготівкових розрахунків в Україні?
3. Які права має підприємство щодо ведення розрахунків у готівковій формі?

Тести

1. *Грошовий оборот – це:*

- а) формування і розподіл грошових фондів;
- б) розподіл виручки від реалізації продукції;
- в) сукупність платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції, сплатою податків, обов'язкових відрахувань та зборів, отриманням та погашенням банківського кредиту;
- г) сукупність грошей;
- г) сукупність всіх платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції.

2. *Поточні рахунки в національній валюті – це:*

- а) рахунки суб'єктів господарювання (фізичних та юридичних осіб, відокремлених підрозділів) для зберігання грошових коштів та здійснення усіх видів операцій за цими рахунками відповідно до чинного законодавства, карткові рахунки, що відкриваються відповідно до нормативних вимог НБУ;
- б) рахунки організацій, які утримуються за рахунок бюджетів різних рівнів, карткові рахунки, що відкриваються відповідно до нормативних вимог НБУ;
- в) рахунки організацій, які утримуються за рахунок бюджетів різних рівнів та рахунки за спеціальними режимами їх використання, що відкриваються у випадках, передбачених законами України або рішенням Кабінету Міністрів України;
- г) рахунки, що відкриваються банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк та під визначений процент до умов договору;
- г) правильні відповіді а), в);
- д) правильні відповіді а), б), г).

3. *Вкажіть підприємства та установи, яким не обов'язково надавати копію належним чином зареєстрованого статуту:*

- а) установи та організації, які були створені та діють на підставі законів;
- б) повне і командитне товариство;
- в) товариство з обмеженою відповідальністю, довірче товариство;

- г) правильні відповіді а), в);
г) правильні відповіді а), б).
4. *Безготівкові розрахунки – це:*
- а) розрахунки, які здійснюються готівкою;
 - б) розрахунки за бартером;
 - в) розрахунки за допомогою розрахункових та грошових чеків;
 - г) розрахунки, які здійснюються за шляхом списання коштів з банківських рахунків за допомогою відповідних платіжних інструментів та розрахункових документів;
 - г) правильні відповіді б), в), г).
5. *За призначенням платежу безготівкові розрахунки поділяються на:*
- а) розрахунки за товарними операціями, прямі та транзитні;
 - б) розрахунки за нетоварними операціями, гарантовані та негарантовані;
 - в) прямі та транзитні;
 - г) внутрішньодержавні та міждержавні;
 - г) розрахунки за товарними і нетоварними операціями.
6. *Готівкові розрахунки – це:*
- а) списання коштів з рахунків платника;
 - б) розрахунки в процесі обслуговування населення;
 - в) розрахунки, які здійснюються між покупцем і постачальником, що знаходяться в одному регіоні, сума розрахунків по одному або декількох документах з одним підприємством протягом одного дня не повинна перевищувати 3000 грн.;
 - г) платежі готівкою між підприємствами за реалізовану продукцію та за операції, які не пов'язані з реалізацією продукції, сума розрахунків по одному або декількох документах з одним підприємством протягом одного дня не повинна перевищувати 10000 грн.;
 - г) правильні відповіді б), г);
 - д) правильні відповіді б), в).
7. *Платіжне доручення – це:*
- а) документ, що містить доручення чекодавця банку переказати з його рахунка певну суму;
 - б) письмове боргове зобов'язання, яке дає право вимагати від боржника сплати відповідної суми;
 - в) письмове доручення платника банку про списання з його рахунка певної суми і переказування на рахунок одержувача;
 - г) комбінований документ, який містить вимогу постачальника та доручення платника;
 - г) немає правильної відповіді.
8. *Знайдіть правильне визначення кожного виду розрахунків 1) розрахунки за товарними операціями; 2) розрахунки за нетоварними операціями:*
- а) розрахунки підприємства з бюджетом;
 - б) платежі за виконані роботи, послуги;
 - в) обов'язкові відрахування в державні цільові фонди;
 - г) розрахунки з кредитними установами;
 - г) платежі за відвантаженою продукцію.
9. *Платіжна вимога – це:*
- а) комбінований документ, який містить вимогу постачальника і доручення платника;
 - б) розрахунковий документ, що містить доручення банку покупця банку постачальника здійснити оплату рахунків постачальника;
 - в) розрахунковий документ, що містить доручення чекодавця банку здійснити платіж;

- г) розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача (отримувача) за договірною списання до банку платника здійснити без погодження з платником переказ коштів на рахунок отримувача і приймається до виконання протягом тридцяти календарних днів від дати складання;
- г) розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача (отримувача) за договірною списання до банку платника здійснити без погодження з платником переказ коштів на рахунок отримувача і приймається до виконання протягом десяти календарних днів від дати складання.

10. Розрахунковий чек – це:

- а) доручення банку покупця банку постачальника оплатити рахунки постачальника;
- б) форма розрахунку, за якої банк-емітент за дорученням свого клієнта повинен здійснити платіж;
- в) письмове доручення власника рахунку банку-емітенту сплатити отримувачу коштів зазначену в чеку суму;
- г) розрахунковий документ, в якому вказано конкретне місце платежу за чеком;
- г) платіжний документ за яким підприємство отримує кошти з власного поточного рахунку для виплати заробітної плати, стипендій, пенсій, дивідендів, закупівлі сировини або іншого цільового використання.

Задачі

Завдання 1.

Оформити платіжне доручення №132 від 10 вересня 2015 року.

Вихідні данні:

КЗРК (код ЄДРПУ 22535664; розрахунковий рахунок № 26005301220350 в КБ "Приватбанк" МФО 331401) сплатив Кременчуцькій нафтобазі (код ЄДРПОУ 33253740; розрахунковий рахунок № 370025075004420 в АППБ Аваль м. Кременчук МФО 350020) за бензин згідно договору № 129 від 01.01. 05. Сума платежу - 12350,50 грн. в т.ч. ПДВ.

Завдання 2.

Оформити платіжну вимогу - доручення № 125 від 11 жовтня 2014 року. Вихідні данні:

КЗРК (код ЄДРПУ 22535664; розрахунковий рахунок № 26005301220350 в КБ "Приватбанк" МФО 331401) сплатив Кременчуцькій нафтобазі (код ЄДРПОУ 33253740; розрахунковий рахунок № 370025075004420 в АППБ Аваль м. Кременчук МФО 350020) за бензин згідно договору № 129 від 01.01. 05. Сума платежу 12350,50 грн. в т.ч. ПДВ.

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.
5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003

7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000
8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.
Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).
12. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

ТЕМА 3. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Прибуток підприємства, суть, структура, фактори впливу на прибуток.
2. Розрахунок та оцінка рентабельності діяльності підприємства

Контрольні питання

1. Які інформаційні джерела забезпечують можливість оцінювання фінансового стану підприємства?
2. Що таке ліквідність підприємства?
3. Що розуміємо під терміном "платоспроможність"?
4. Які основні показники ліквідності підприємства найуживаніші в ринковій економіці?

Тести

1. *Оберіть найбільш правильне визначення поняття "прибуток підприємства":*
 - а) різниця між витратами та доходами підприємства за звітний період;
 - б) різниця між доходами та витратами підприємства;
 - в) сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;
 - г) це фінансовий результат діяльності підприємства;
 - г) різниця між валовим доходом та собівартістю реалізованої продукції.
2. *З-поміж поданих нижче відповідей виберіть правильне і повне визначення поняття "загальний прибуток підприємства" відповідно до П(С)БО:*
 - а) прибуток від операційної діяльності та прибуток від звичайної діяльності;
 - б) прибуток від фінансових операцій, прибуток від основної та іншої операційної діяльності, прибуток від надзвичайних операцій;
 - в) прибуток від основної діяльності, фінансових операцій, іншої звичайної діяльності та від надзвичайних подій;
 - г) прибуток від операційної діяльності, фінансових операцій та іншої звичайної діяльності;

- г) прибуток від звичайної діяльності та надзвичайних подій.
3. Назвіть складові прибутку від операційної діяльності:
- а) прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані гранти, субсидії, доходи від операційної оренди;
 - б) одержані дивіденди, відсотки, одержані за облігаціями та іншими цінними паперами;
 - в) прибуток від реалізації продукції;
 - г) прибуток від реалізації нематеріальних активів, прибуток, одержаний від спільної діяльності, прибуток від реалізації основних засобів;
 - г) всі відповіді правильні.
4. Назвіть складові прибутку від іншої операційної діяльності:
- а) одержані дивіденди, прибуток від реалізації нематеріальних активів, прибуток від ліквідації необоротних активів;
 - б) прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані гранти, субсидії;
 - в) дохід від операційних курсових різниць, одержані пені, штрафи, неустойки;
 - г) уцінка необоротних активів, прибуток від реалізації фінансових інвестицій;
 - г) правильні відповіді а), г);
 - д) правильні відповіді б), в).
5. Назвіть складові прибутку від фінансових операцій:
- а) дохід від списання кредиторської заборгованості, одержані пені, штрафи, реалізація іноземної валюти, відшкодування раніше списаних активів, доходи від операційної оренди;
 - б) прибуток від реалізації фінансових інвестицій, прибуток від неопераційних курсових різниць;
 - в) дохід від інвестицій в асоційовані підприємства;
 - г) відсотки, одержані за облігаціями;
 - г) правильні відповіді а), б);
 - д) правильні відповіді в), г).
6. Назвіть складові прибутку від іншої звичайної діяльності:
- а) одержані дивіденди, відсотки, нараховані за депозитним рахунком підприємства в банку;
 - б) доходи від операційної оренди, дохід від списання кредиторської заборгованості, прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані штрафи, пені, неустойки;
 - в) прибуток від реалізації фінансових інвестицій, прибуток від ліквідації необоротних активів, дохід від безоплатно отриманих оборотних активів;
 - г) правильні відповіді а), б);
 - г) правильні відповіді а), б), в).
7. Назвіть показники, які використовуються для розрахунку валового прибутку підприємства:
- а) виручка від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції;
 - б) виручка від реалізації оборотних активів, виручка від реалізації основних засобів;
 - в) податок на додану вартість, акцизний збір;
 - г) виручка від реалізації необоротних активів, дохід від спільної діяльності;
 - г) правильні відповіді б), в), г);
 - д) правильні відповіді а), в).
8. Який з методів планування валового прибутку підприємства дозволяє не тільки розрахувати величину прибутку, а й оцінити вплив факторів на неї?
- а) поасортиментний;
 - б) укрупнений;
 - в) метод витрат на 1 грн. продукції;
 - г) метод прямого розрахунку;

- г) аналітичний метод;
 д) правильні відповіді а), б), в), г).
9. Відповідно до джерел формування прибутку за основними видами діяльності він класифікується як:
- а) прибуток від операційної діяльності;
 б) прибуток від інвестиційної діяльності;
 в) прибуток від фінансової діяльності;
 г) прибуток від надзвичайних подій;
 г) правильні відповіді а), б), в);
 д) всі відповіді правильні.
10. Залежно від регулярності формування прибутку виділяють:
- а) прибуток, що формується регулярно;
 б) надзвичайний прибуток;
 в) прибуток попереднього та звітнього періодів;
 г) прибуток планового періоду;
 г) правильні відповіді а), б);
 д) правильні відповіді в), г).

Задачі

Задача 1

Визначити плановий прибуток від реалізації товарної продукції за ринковими цінами, якщо на початок року залишки нереалізованої продукції А – ТПнА = 1000 ед.; продукції б – ТПнБ = 800 ед.; план випуску товарної продукції: ТПа=8000 ед.; ТПб= 6000 ед. Залишки нереалізованої товарної продукції на кінець року плануються: ТПкА = 200 ед.; ТПкБ = 100 ед.; повна собівартість одиниці продукції за планом: Са = 0,7 тис. грн.; Сб = 0,52 тис. грн.; ринкова ціна Ца = 0,8 тис. грн.; Цб = 0,6 тис. грн.

Задача 2

Визначити валовий прибуток, якщо річний об'єм реалізації виробу А – QА = 2000 шт.; вироби б – QБ = 3000 шт.; ціна одиниці продукції: Ца = 0,75 тис. грн.; Цб = 0,6 тис. грн.; ліквідаційна вартість основних виробничих фондів Цл=270 тис. грн.; залишкова вартість ліквідовуваних об'єктів Цо= 250 тис. грн.; собівартість одиниці продукції: Са= 0,6 тис. грн.; Сб= 0,55 тис. грн.

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.
5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003
7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000

8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.

Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с

11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).

12. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

ТЕМА 5. ОБОРОТНІ КОШТИ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

План

1. Економічна сутність оборотних активів, принципи організації та класифікація оборотних коштів підприємств,
2. Аналіз ефективності використання оборотних коштів

Контрольні питання

1. Дайте характеристику поняттям «оборотні фонди» та «оборотні засоби».
2. Охарактеризуйте структуру оборотних фондів.
3. Які фактори впливають на структуру оборотних фондів?
4. Охарактеризуйте склад і структуру оборотних засобів.

Тести

1. Згідно з П(С)БО 2 “Баланс” оборотні активи – це:

- а) грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, що призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу;
- б) грошові кошти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, що призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу;
- в) грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, що призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу;
- г) активи, які протягом одного виробничого циклу або одного календарного року можуть бути перетворені на грошові засоби;
- г) грошові ресурси, які вкладено в оборотні виробничі фонди та фонди обігу для забезпечення безперервного процесу виробництва та реалізації виготовленої продукції.

2. Оборотні кошти підприємства – це:

- а) гроші в касі підприємства, на поточних і валютних рахунках, у розрахунках;
- б) кошти, авансовані у виробничі оборотні фонди та фонди обігу;
- в) активи, які протягом одного виробничого циклу або одного календарного року можуть бути перетворені на грошові засоби.
- г) оборотні активи, предмети праці;

- г) правильні відповіді а), г);
д) правильні відповіді б), в).
3. *Оборотні виробничі фонди – це:*
- а) оборотні кошти у виробництві;
 - б) оборотні кошти у виробництві та готовій продукції;
 - в) оборотні кошти у виробничих запасах;
 - г) оборотні кошти у виробничих запасах та у виробництві;
 - г) оборотні кошти у виробництві та розрахунках.
4. *Яка частина оборотних коштів обслуговує сферу обігу?*
- а) готова продукція на складі;
 - б) готова продукція, грошові кошти і кошти в розрахунках;
 - в) кошти на рахунках у банках і касі, у розрахунках, дебіторська заборгованість;
 - г) готова продукція, що відвантажена;
 - г) готова продукція та дебіторська заборгованість.
5. *Принципи організації оборотних коштів – це:*
- а) самостійність розпорядження та управління оборотними коштами;
 - б) визначення планової потреби в оборотних коштах та їх розміщення за окремими елементами і підрозділами;
 - в) коригування розрахункових і чинних нормативів з урахуванням вимог господарювання, що постійно змінюються, контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних коштів;
 - г) наявність раціональної системи фінансування оборотних коштів;
 - г) правильні відповіді а), б), в);
 - д) всі відповіді правильні.
6. *Відповідно до чого здійснюється планування оборотних коштів?*
- а) до кошторисів витрат на виробництво і невиробничі потреби;
 - б) до виробничої програми;
 - в) до бізнес-плану;
 - г) до обсягу реалізації продукції;
 - г) правильні відповіді а), в);
 - д) правильні відповіді б), г).
7. *Які оборотні фонди слід віднести до нормованих?*
- а) оборотні виробничі фонди;
 - б) виробничі запаси;
 - в) фонди обігу;
 - г) оборотні виробничі фонди і готову продукцію;
 - г) виробничі запаси, фонди обігу.
8. *За допомогою яких показників можна визначити потребу підприємства в сировині, матеріалах, покупних напівфабрикатах?*
- а) одноденних витрат конкретних видів сировини, матеріалів, розрахованих за виробничою собівартістю IV кв. планового року;
 - б) собівартості одиниці продукції;
 - в) норм запасу в днях щодо конкретних видів сировини, матеріалів;
 - г) обсягу реалізації продукції в плановому році;
 - г) правильні відповіді а), в);
 - д) правильні відповіді б), г).
9. *За допомогою яких показників можна визначити потребу підприємств у оборотних коштах у незавершеному виробництві?*
- а) тривалості виробничого циклу;

- б) кількості продукції, що випускається;
- в) одноденних витрат в незавершеному виробництві за планом IV кв. за виробничою собівартістю;
- г) коефіцієнта зростання витрат;
- г) всі відповіді правильні.
- д) правильні відповіді а), в), г).

10. Які показники необхідні для нормування оборотних коштів у запасах готової продукції?

- а) норма запасу оборотних коштів щодо готової продукції;
- б) одноденний випуск продукції в IV кв. планового року за виробничою собівартістю;
- в) середні залишки оборотних коштів на початок планового року;
- г) випуск товарної продукції в плановому році;
- г) правильні відповіді а), б);
- д) правильні відповіді а), в), г).

Задачі

Задача 1

Річний план реалізації продукції на підприємстві становить 28 млн. грн. Середньомісячна сума оборотних засобів запланована у сумі 7 млн. грн. Внаслідок переведу цехів на нові технології тривалість одного обороту скоротилась на 10 днів. Визначити планову і фактичну тривалість одного обороту, плановий і фактичний коефіцієнт оборотності та кількість вивільнених оборотних коштів внаслідок прискорення їх оборотності.

Задача 2

Чиста вага деталі, виготовленої зі сталі 100 кг, норма витрати сталі 115 кг, випускається 5000 виробів у рік. Постачання сталі здійснюються один раз у квартал. Транспортний запас - три дні.

Визначте розмір виробничого запасу і коефіцієнт використання сталі.

Задача 3. Охарактеризуйте структуру оборотних коштів підприємства, якщо незавершене виробництво складає 5% у загальній вартості готової продукції, виробничі запаси складають 45% її вартості, а грошові кошти підприємства налічують суму 100 тис грн. Відповідно до складеного на звітну дату балансу підприємства його оборотні активи склали суму 526 тис грн.

За даними задачі необхідно визначити питому вагу кожного елемента оборотних коштів підприємства.

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.

5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003
7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000
8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.
- Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).
12. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

ТЕМА 6. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Необхідність та сутність кредитування підприємств, класифікація кредитів
2. Банківське кредитування.
3. Небанківське кредитування

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняттю «простий відсоток»
2. Дайте визначення поняттю «складний відсоток».

Тести

1. Знайдіть правильне визначення економічної сутності кредиту:

- а) кредит – це форма руху позичкового капіталу, що надається на умовах повернення;
- б) кредит – це економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником;
- в) кредит – це рух вартості у сфері товарного обміну;
- г) кредит – це позичка в грошовій або товарній формах на умовах повернення;
- г) кредит – це економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, звичайно, зі сплатою відсотка.

2. Об'єктами кредитування можуть бути:

- а) грошові кошти;
- б) товарно-матеріальні цінності, виконані роботи чи надані послуги;
- в) банки, держава;
- г) підприємства та господарські товариства;
- г) правильні відповіді а), б);
- д) правильні відповіді в), г).

3. На які цілі надається банківський кредит?
- а) фінансування оборотного капіталу, викуп приватизованого підприємства;
 - б) покриття збитків від господарської діяльності;
 - в) збільшення статутного фонду підприємства;
 - г) внесення платежів у бюджет;
 - г) правильні відповіді б), в), г).
4. До видів банківського кредиту належать:
- а) овердрафт (контокорентний) кредит;
 - б) обліковий кредит;
 - в) акцептний та авальний кредити;
 - г) комерційний, лізинговий та державний кредити;
 - г) правильні відповіді а), б), в);
 - д) всі відповіді правильні.
5. Авальний кредит – це:
- а) кредит, який надається банками у вигляді гарантійної послуги;
 - б) офіційне повідомлення про виконання розрахункової послуги;
 - в) різновид споживчого кредиту, де як гаранти виступають члени колективу на засадах кругової поруки;
 - г) кредит, який надається одним підприємством іншому;
 - г) кредит, який надається повністю, негайно після укладання кредитної угоди.
6. Ломбардний кредит – це:
- а) кредит, який надається фізичними особами одна одній;
 - б) кредит під заставу депонованих у банку цінних паперів;
 - в) кредит, який надається під заставу майна;
 - г) різновид споживчого кредиту;
 - г) кредит, що надається під заставу нерухомого майна.
7. Факторинг – це:
- а) купівля банком у клієнта права на вимогу боргу;
 - б) діяльність комерційного банку за дорученням клієнта;
 - в) посередництво в одержанні клієнтом боргу;
 - г) здача в оренду на тривалий строк предметів довгострокового користування;
 - г) правильні відповіді а), б), в);
 - д) всі відповіді правильні.
8. Консорціумний кредит – це:
- а) кредит, що надається великим об'єднанням підприємств для здійснення господарської діяльності;
 - б) кредит, що надається об'єднанням банків суб'єктам господарської діяльності;
 - в) кредит, що надається банком суб'єкту господарювання за умови, що вони обидва є членами того самого об'єднання (консорціуму);
 - г) кредит, що надається суб'єкту господарювання банківським консорціумом;
 - г) правильні відповіді а), в);
 - д) правильні відповіді б), г).
9. Хто встановлює розміри відсоткових ставок за видачу кредиту комерційними банками?
- а) Верховна Рада України;
 - б) Національний банк України;
 - в) комерційні банки самостійно;
 - г) позичальники, виходячи зі своїх інтересів;
 - г) Міністерство фінансів України.

10. Кредитна лінія – це:

- а) угода, за якою банк зобов'язується надати позичальнику кредити на заздалегідь погоджену суму протягом певного періоду;
- б) згода, але не зобов'язання комерційного банку надати кредит позичальнику
- в) межа, яка встановлює максимальні і мінімальні розміри та терміни видачі кредиту одному позичальнику;
- г) ліміти видачі кредитів;
- г) кредит, що надається повністю і негайно після укладання кредитної угоди

Задачі

Задача 1

Клієнт зробив внесок в банк в сумі 10 000 грн. під 12 % річних строком на п'ять років.

Визначити суму нарахованих простих відсотків.

Задача 2

Акціонерне суспільство одержало в банку позику у розмірі 200 тис. грн. під 15% річних на термін з 15 лютого до 15 квітня.

Визначити суму, яку необхідно повернути банку.

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.
5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003
7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000
8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.
- Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).
12. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

ТЕМА 7: ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Аналіз майнового стану,
2. Аналіз фінансових результатів,
3. Аналіз фінансового стану

Контрольні питання

1. Які інформаційні джерела забезпечують можливість оцінювання фінансового стану підприємства?
2. Що таке ліквідність підприємства?
3. Що розуміємо під терміном «платоспроможність»?
4. Які основні показники ліквідності підприємства найуживаніші в ринковій економіці?

Тести

1. *Фінансовий стан підприємства характеризується:*
 - а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
 - б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
 - в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
 - г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів;
 - г) формування та використання фінансових ресурсів.
2. *Фінансовий стан підприємства залежить від:*
 - а) фінансової політики підприємства;
 - б) випуску продукції;
 - в) реалізації продукції;
 - г) результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства;
 - г) ефективності використання фінансових ресурсів.
3. *Основними завданнями аналізу фінансового стану є:*
 - а) дослідження результатів господарської діяльності підприємства;
 - б) аналіз бухгалтерської звітності;
 - в) аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ефективності використання майна підприємства, дослідження ділової та ринкової активності підприємства;
 - г) планування фінансової діяльності підприємства;
 - г) дослідження фінансових ресурсів.
4. *Встановіть відповідність між прийомами аналізу та їх сутністю: 1) горизонтальний аналіз; 2) вертикальний аналіз; 3) трендовий аналіз; 4) коефіцієнтний аналіз; 5) порівняльний аналіз; б) факторний аналіз:*
 - а) порівняння кожної позиції звітності з відповідними показниками за кілька попередніх періодів та визначення тренду основної тенденції динаміки показників;
 - б) розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;
 - в) визначення впливу окремих факторів на результативний показник детермінованих або стохастичних прийомів дослідження;

- г) внутрішньогосподарський аналіз різних показників звітності самого підприємства та його дочірніх підприємств, а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми з показниками конкурентів або середньогалузевими показниками;
 - г) порівняння кожної позиції звітності з відповідним показником за попередній період;
 - д) значення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат.
5. Встановіть відповідність між предметом та методом фінансового аналізу та їх сутністю: 1) предмет фінансового аналізу; 2) метод фінансового аналізу:
- а) комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства;
 - б) фінансові ресурси, їх формування та використання.

ЗАДАЧІ

Задача 1

Визначити коефіцієнт забезпеченості боргів (КзЛ), якщо за даними балансу підприємства на 1 січня поточного року сума власного капіталу становить 540 тис. грн. Довгострокові зобов'язання — 340 тис. грн, поточні зобов'язання — 260 тис. грн.

Задача 2

Визначити фінансовий стан підприємства за допомогою показників ліквідності та платоспроможності на основі даних балансу підприємства:з.п.

Показник	На кінець року
Оборотні активи (II р. активу балансу), в т.ч.:	4500
• виробничі запаси;	2200
• грошові кошти та їх еквіваленти;	1020
• ліквідні цінні папери	80
Довгострокові зобов'язання	1560
Поточні короткострокові зобов'язання	2300
Власний капітал	3750

Рекомендована література

Базова

1. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. Посібник. - К: Знання-Прес. - 2009.- 299 с.
2. Аранчій В.І. Фінанси підприємств. Навчальний посібник. - К.: «Професіонал», 2004.-304 с.
3. Банківські операції. Підручник/ А.М. мороз, М.І. Савлу. - К.: КНЕУ, 2000
4. Заречнев А.М., Малаєва Т.В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2003.-196 с.
5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. - 456 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003
7. Фінанси підприємств. Підручник/ під ред. А.М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000
8. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ Бандурка О.М., Коробов М.Л.-К.: Либідь, 2003

Допоміжна

9. Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання). Теоретично-практичний посібник Київ: ВД «Професіонал», 2006. - 288с.

Ю. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посібник./ Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012.- 340 с

11.Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління національного банку України від 21.01. 2004 р. № 22 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку N 132 від 15.04.2005, N 407 від 18.10.2006).

12.Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України, затверджена постановою правління Національного банку України від 19.02. 2001р. №69.

Програма
самостійного вивчення студентами навчального матеріалу дисципліни
«Фінанси підприємств»
спеціальність 5.03050401
«Економіка підприємства»

Таблиця 1

Тема (питання) які винесені на самостійну роботу	Кількість годин	Вид навчального завдання до самостійної роботи	Форми контролю	Література
1.	2.	3.	4.	5.
<p>Тема 1. Сутність і основи організації підприємств фінансів</p> <p><u>Питання</u> Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи</p>	2	Поняття фінансів підприємства, їх основних ознак та функцій, груп фінансових відносин, поняття фінансових ресурсів, їх складових елементів.	Усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів.	Посібник для самостійного вивчення
<p>Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства</p> <p><u>Питання</u> Готівково-грошові розрахунки на підприємствах Розрахунково-платіжна дисципліна</p>	4	Визначення готівкової та безготівкової форм розрахунків. Які види банківських рахунків та порядок їх відкриття. Пояснити які санкції передбачені у разі порушення розрахунково-платіжної дисципліни	Перевірка домашнього завдання виконаного в конспекті з оцінкою знань (відповідей) студентів.	Посібник
<p>Тема 3. Формування і використання прибутку підприємства</p> <p><u>Питання</u> Сутність і методи обчислення рентабельності</p>	2	Поняття рентабельності та фактори, що визначають її рівень. Засвоїти напрями використання чистого прибутку підприємства	Перевірка конспекту	Посібник
<p>Тема 4. Оподаткування підприємства</p> <p><u>Питання</u> Місцеві податки і збори Відповідальність за сплату податків і зборів</p>	4	Знати та охарактеризувати податкові платежі та збори, місцеві податки	Усна співбесіда на початку наступної лекції.	Конспект

<p>Тема 5. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах</p> <p><u>Питання</u> Джерела формування оборотних коштів Управління запасами на підприємстві</p>	4	Засвоїти джерела формування оборотних коштів та управління запасами на підприємстві	Перевірка конспекту	Конспект
<p>Тема 6. Кредитування підприємства</p> <p><u>Питання</u> Кредитні обмеження Небанківське кредитування підприємств Сутність і види фінансового лізингу</p>	6	Засвоїти поняття комерційного кредиту, його переваги, недоліки, види.	Усна співбесіда на початку наступної лекції.	Посібник
<p>Тема 7. Оцінювання фінансового стану підприємств</p> <p><u>Питання</u> Показники для аналізу ділової активності Аналіз структури капіталу</p>	4	Поняття фінансового аналізу, принципи його здійснення, показники рентабельності та прибутковості	Перевірка завдання виконаного в конспекті	Посібник

КРИТЕРІЇ
оцінки контрольної роботи
з навчальної дисципліни
«Фінанси підприємств»

напрямок підготовки: 0501 «Економіка і підприємництво»
спеціальність: 5.05030401 «Економіка підприємства»
відділення: Електронно-електро-економічне

Критерії оцінювання	4,6 – 5,0	3,6 – 4,4	2,6 – 3,5	0 – 2,5
Бали	5	4	3	2

Бали	Оцінка за 4- бальною шкалою
4,6 – 5,0	5 (відмінно)
3,6 – 4,4	4 (добре)
2,6 – 3,5	3 (задовільно)
0 – 2,5	2 (незадовільно)

Оцінка «**Відмінно**» (5 балів) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає обґрунтовані, теоретично правильні відповіді на запитання, викладає матеріал з логічною послідовністю, робить узагальнення і висновки та грамотно й акуратно оформляє виконання завдання.

Оцінка «**Добре**» (4 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент володіє знанням матеріалу завдання на рівні оцінки «Відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, розрахунків.

Оцінка «**Задовільно**» (3 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на одне теоретичне запитання, або на всі запитання дає обґрунтовані невичерпні відповіді.

Оцінка «**Незадовільно**» (2 бали) ставиться студенту в тому випадку, коли студент дає неправильну відповідь на два запитання, або не виконано жодного завдання.

ЕТАЛОН РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ 1

1. Зміст і організація готівкових розрахунків підприємства.

Підприємства здійснюють розрахунки у готівковій формі. З метою забезпечення здійснення розрахунків готівкою підприємства повинні мати касу, а їх керівники мають забезпечити належне облаштування цієї каси та надійне зберігання готівкових коштів у ній. Каса - приміщення або місце здійснення готівкових розрахунків, а також приймання, видачі, зберігання готівкових коштів, інших цінностей, касових документів. Зберігання в касі готівки та інших цінностей, що не належать цьому підприємству, заборонено. Усі надходження і видачі готівки в національній валюті підприємства реєструють у касовій книзі. Кожне підприємство, що має касу, веде одну касову книгу для обліку операцій з готівкою в національній валюті.

Касові операції здійснюють згідно з порядком про ведення касових операцій підприємствами, установами й організаціями, який запровадив Національний банк України, встановивши єдиний для всіх підприємств, установ і організацій прийом здійснення й обліку касових операцій та єдину для них документацію.

Усю готівку, що надходить до кас, мають своєчасно (у день одержання готівкових коштів) та в повній сумі оприбутковувати. Приймання готівки в касі проводять за прибутковими касовими ордерами, підписаними головним бухгалтером. Про приймання підприємствами готівки в касу за прибутковими касовими ордерами видається засвідчена відбитком печатки цього підприємства квитанція (що є відривною частиною прибуткового касового ордера) за підписами головного бухгалтера.

Видачу готівки з кас проводять за видатковими касовими ордерами або видатковими відомостями. Документи на видачу готівки мають підписувати керівник і головний бухгалтер. До видаткових ордерів можуть додавати заяву на видачу готівки, розрахунки тощо.

Отримання готівки з поточного рахунку здійснюють з використанням грошового чека.

Підприємства мають право зберігати готівку в касі понад встановлений ліміт лише при виплаті заробітної плати впродовж 3-х робочих днів, включаючи день одержання готівки з кас банку.

Установлення ліміту каси підприємство проводить самостійно на підставі розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі, що підписують головний бухгалтер і керівник підприємства.

2. Прибуток підприємства: суть, структура, фактори, які впливають на нього.

Прибуток - це грошове вираження основної частини грошових накопичень, створюваних підприємствами будь-якої форми власності.

Як економічна категорія вона характеризує фінансовий результат підприємницької діяльності підприємства. Прибуток є показником, що найбільш повно відображає ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Разом з тим прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності.

Прибуток - один з основних фінансових показників плану та оцінки господарської діяльності підприємств. За рахунок прибутку здійснюються фінансування заходів з науково-технічного та соціально-економічного розвитку підприємств, збільшення фонду оплати праці їх працівників.

Прибуток являє собою різницю загальною сумою доходів і витратами на виробництво і реалізацію продукції з урахуванням збитків від господарських різних

операцій. Таким чином, прибуток формується в результаті взаємодії багатьох компонентів, як з позитивним, так і негативним знаком.

Загальний обсяг прибутку підприємства являє собою валовий дохід. На величину валового доходу впливає сукупність багатьох факторів, що залежать і не залежать від підприємницької діяльності.

Важливими чинниками зростання прибутку, що залежать від діяльності підприємств, є ріст обсягу виробленої продукції відповідно до договірних умов, зниження її собівартості, підвищення якості асортименту, підвищення ефективності використання виробничих фондів, зростання продуктивності праці.

Тести

- 1 – в
- 2 – г
- 3 – г¹
- 4 – г
- 5 – в

Практична частина

Рішення:

1. Визначаємо кількість оборотів

$$K_{o1} = \frac{P_n}{CO} = \frac{300}{25} = 12 \text{ оборотів.}$$

2. Визначаємо кількість днів в одному обороті в поточному році

$$T = 360 / 12 = 30 \text{ днів}$$

3. Визначаємо кількість днів в майбутньому році.

$$T' = 30 - 3 = 27 \text{ днів}$$

4. Визначаємо кількість оборотів в майбутньому році

$$K_{o2} = \frac{360}{27} = 13,5$$

оборотів.

5. Визначаємо відносне вивільнення

$$B_{об.с.}^{отн.} = \frac{\Phi_{об.с.}^2}{k_{o1}} - \frac{\Phi_{об.с.}^2}{k_{o2}} = \frac{425}{12} - \frac{425}{13,5} = 3,4 \text{ млн. грн.}$$

Відповідь: відносне вивільнення становить 3.4 млн. гр

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання

1. Зміст і організація готівкових розрахунків підприємства.
2. Прибуток підприємства: суть, структура, фактори, які впливають на нього.

Тести

1. Грошовий оборот – це:

- а) формування і розподіл грошових фондів;
- б) розподіл виручки від реалізації продукції;
- в) сукупність платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції, сплатою податків, обов'язкових відрахувань та зборів, отриманням та погашенням банківського кредиту;
- г) сукупність грошей;
- г) сукупність всіх платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції.

2. Безготівкові розрахунки – це:

- а) розрахунки, які здійснюються готівкою;
- б) розрахунки за бартером;
- в) розрахунки за допомогою розрахункових та грошових чеків;
- г) розрахунки, які здійснюються за шляхом списання коштів з банківських рахунків за допомогою відповідних платіжних інструментів та розрахункових документів;
- г) правильні відповіді б), в), г).

3. За призначенням платежу безготівкові розрахунки поділяються на:

- а) розрахунки за товарними операціями, прямі та транзитні;
- б) розрахунки за нетоварними операціями, гарантовані та негарантовані;
- в) прямі та транзитні;
- г) внутрішньодержавні та міждержавні;
- г) розрахунки за товарними і нетоварними операціями.

4. Готівкові розрахунки – це:

- а) списання коштів з рахунків платника;
- б) розрахунки в процесі обслуговування населення;
- в) розрахунки, які здійснюються між покупцем і постачальником, що знаходяться в одному регіоні, сума розрахунків по одному або декількох документах з одним підприємством протягом одного дня не повинна перевищувати 3000 грн.;
- г) платежі готівкою між підприємствами за реалізовану продукцію та за операції, які не пов'язані з реалізацією продукції, сума розрахунків по одному або декількох документах з одним підприємством протягом одного дня не повинна перевищувати 10000 грн.;
- г) правильні відповіді б), г);
- д) правильні відповіді б), в).

5. Платіжне доручення – це:

- а) документ, що містить доручення чекодавця банку переказати з його рахунка певну суму;
- б) письмове боргове зобов'язання, яке дає право вимагати від боржника сплати відповідної суми;
- в) письмове доручення платника банку про списання з його рахунка певної суми і переказування на рахунок одержувача;
- г) комбінований документ, який містить вимогу постачальника та доручення платника;
- г) немає правильної відповіді.

Практичне завдання

Фактичний обсяг товарної продукції по собівартості в поточному році – 300 млн. грн. Фактична сума всіх оборотних коштів на кінець поточних років 25 млн. грн. Обсяг товарної продукції на майбутній рік 425 млн. грн. при наміченому прискоренні оборотності оборотних коштів на 3 дні. Визначити відносно вивільнення оборотних коштів.

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання

1. Види податків та зборів в Україні.
2. Економічна сутність оборотних активів.

Тести

1. Оберіть найбільш правильне визначення поняття “прибуток підприємства”:

- а) різниця між витратами та доходами підприємства за звітний період;
- б) різниця між доходами та витратами підприємства;
- в) сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати;
- г) це фінансовий результат діяльності підприємства;
- г) різниця між валовим доходом та собівартістю реалізованої продукції.

2. Назвіть складові прибутку від операційної діяльності:

- а) прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані гранти, субсидії, доходи від операційної оренди;
- б) одержані дивіденди, відсотки, одержані за облігаціями та іншими цінними паперами;
- в) прибуток від реалізації продукції;
- г) прибуток від реалізації нематеріальних активів, прибуток, одержаний від спільної діяльності, прибуток від реалізації основних засобів;
- г) всі відповіді правильні.

3. Назвіть складові прибутку від іншої операційної діяльності:

- а) одержані дивіденди, прибуток від реалізації нематеріальних активів, прибуток від ліквідації необоротних активів;
- б) прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані гранти, субсидії;
- в) дохід від операційних курсових різниць, одержані пені, штрафи, неустойки;
- г) уцінка необоротних активів, прибуток від реалізації фінансових інвестицій;
- г) правильні відповіді а), г);
- д) правильні відповіді б), в).

4. Назвіть складові прибутку від фінансових операцій:

- а) дохід від списання кредиторської заборгованості, одержані пені, штрафи, реалізація іноземної валюти, відшкодування раніше списаних активів, доходи від операційної оренди;
- б) прибуток від реалізації фінансових інвестицій, прибуток від неопераційних курсових різниць;
- в) дохід від інвестицій в асоційовані підприємства;
- г) відсотки, одержані за облігаціями;
- г) правильні відповіді а), б);
- д) правильні відповіді в), г).

5. Назвіть складові прибутку від іншої звичайної діяльності:

- а) одержані дивіденди, відсотки, нараховані за депозитним рахунком підприємства в банку;

- б) доходи від операційної оренди, дохід від списання кредиторської заборгованості, прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані штрафи, пені, неустойки;
- в) прибуток від реалізації фінансових інвестицій, прибуток від ліквідації необоротних активів, дохід від безоплатно отриманих оборотних активів;
- г) правильні відповіді а), б);
- г) правильні відповіді а), б), в).

Практичне завдання

Чиста вага деталі, виготовленої зі сталі 100 кг, норма витрати сталі 115 кг, випускається 5000 виробів у рік. Постачання сталі здійснюються один раз у квартал. Транспортний запас - три дні.
Визначте розмір виробничого запасу і коефіцієнт використання сталі.

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання

1. Визначення потреби підприємства в оборотних коштах.
2. Необхідність та суть кредитування підприємства.

Тести

1. Дайте найбільш повне визначення поняття “податкова система”:

- а) сукупність податків, що їх визначає держава;
- б) сукупність зборів, що їх визначає держава;
- в) сукупність податків і зборів, що їх визначає держава;
- г) сукупність обов’язкових платежів до бюджетів різних рівнів, а також до державних цільових фондів;
- г) сукупність обов’язкових платежів, що стягуються в установленому законами порядку до бюджетів різних рівнів, а також до державних цільових фондів;
- д) сукупність загальнодержавних і місцевих податків і зборів.

2. Назвіть принцип побудови системи оподаткування, з яким безпосередньо пов’язана регульовальна функція податків:

- а) соціальна справедливість;
- б) недопущення податкової дискримінації;
- в) рівномірність сплати податків;
- г) обов’язковість сплати податків;
- г) стимулювання підприємницької діяльності;
- д) однозначність і пропорційність устанавлення податків.

3. Які з названих обов’язкових платежів належать до місцевих податків і зборів?

- а) податок на землю, податок на нерухоме майно (нерухомість);
- б) комунальний податок;
- в) збір за використання місцевої символіки;
- г) ввізне мито;
- г) правильні відповіді а), б), г);
- д) правильні відповіді б), в).

4. Яке основне призначення оподаткування прибутку?

- а) забезпечувати формування доходів Державного бюджету;
- б) регулювати фінансово-господарську діяльність;
- в) стимулювати інвестиційну діяльність підприємств;
- г) регулювати формування і використання прибутку підприємств;

г) забезпечувати формування доходів місцевих бюджетів.

5. Назвіть надходження коштів, які не включаються до складу валового доходу платника податку на прибуток:

- а) дохід від реалізації придбаних цінних паперів, дохід від надання фінансових послуг;
 - б) сума ПДВ, отриманого в складі ціни реалізації продукції, кошти, що надійшли у вигляді міжнародної технічної допомоги;
 - в) сума невикористаної частини коштів, що повертаються зі страхового резерву;
 - г) дохід від лізингових (орендних) операцій;
- г) правильні відповіді а), в), г);
д) правильні відповіді б), в), г).

Практичне завдання

Охарактеризуйте структуру оборотних коштів підприємства, якщо незавершене виробництво складає 5% у загальній вартості готової продукції, виробничі запаси складають 45% її вартості, а грошові кошти підприємства налічують суму 100 тис грн. Відповідно до складеного на звітну дату балансу підприємства його оборотні активи склали суму 526 тис грн.

За даними задачі необхідно визначити питому вагу кожного елемента оборотних коштів підприємства.

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання

1. Банківське кредитування підприємства
2. Зміст та задачі оцінки фінансового стану підприємства.

Тести

1. *Оборотні кошти підприємства – це:*

- а) гроші в касі підприємства, на поточних і валютних рахунках, у розрахунках;
 - б) кошти, авансовані у виробничі оборотні фонди та фонди обігу;
 - в) активи, які протягом одного виробничого циклу або одного календарного року можуть бути перетворені на грошові засоби.
 - г) оборотні активи, предмети праці;
- г) правильні відповіді а), г);
д) правильні відповіді б), в).

2. *Оборотні виробничі фонди – це:*

- а) оборотні кошти у виробництві;
- б) оборотні кошти у виробництві та готовій продукції;
- в) оборотні кошти у виробничих запасах;
- г) оборотні кошти у виробничих запасах та у виробництві;
- г) оборотні кошти у виробництві та розрахунках.

3. *Яка частина оборотних коштів обслуговує сферу обігу?*

- а) готова продукція на складі;
- б) готова продукція, грошові кошти і кошти в розрахунках;
- в) кошти на рахунках у банках і касі, у розрахунках, дебіторська заборгованість;
- г) готова продукція, що відвантажена;
- г) готова продукція та дебіторська заборгованість.

4. *Принципи організації оборотних коштів – це:*

- а) самостійність розпорядження та управління оборотними коштами;
- б) визначення планової потреби в оборотних коштах та їх розміщення за окремими елементами і підрозділами;

в) коригування розрахункових і чинних нормативів з урахуванням вимог господарювання, що постійно змінюються, контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних коштів;

г) наявність раціональної системи фінансування оборотних коштів;

г) правильні відповіді а), б), в);

д) всі відповіді правильні.

5. Які оборотні фонди слід віднести до нормованих?

а) оборотні виробничі фонди;

б) виробничі запаси;

в) фонди обігу;

г) оборотні виробничі фонди і готову продукцію;

г) виробничі запаси, фонди обігу.

Практичне завдання

Клієнт зробив внесок в банк в сумі 10 000 грн. під 12 % річних строком на п'ять років.

Визначити суму нарахованих простих відсотків.

ВАРІАНТ 5

Теоретичне завдання

1. Методи аналізу фінансового стану підприємства.

2. Небанківське кредитування підприємств.

Тести

1. Знайдіть правильне визначення економічної сутності кредиту:

а) кредит – це форма руху позичкового капіталу, що надається на умовах повернення;

б) кредит – це економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником;

в) кредит – це рух вартості у сфері товарного обміну;

г) кредит – це позичка в грошовій або товарній формах на умовах повернення;

г) кредит – це економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, звичайно, зі сплатою відсотка.

2. Об'єктами кредитування можуть бути:

а) грошові кошти;

б) товарно-матеріальні цінності, виконані роботи чи надані послуги;

в) банки, держава;

г) підприємства та господарські товариства;

г) правильні відповіді а), б);

д) правильні відповіді в), г).

3. На які цілі надається банківський кредит?

а) фінансування оборотного капіталу, викуп приватизованого підприємства;

б) покриття збитків від господарської діяльності;

в) збільшення статутного фонду підприємства;

г) внесення платежів у бюджет;

г) правильні відповіді б), в), г).

4. До видів банківського кредиту належать:

а) овердрафт (контокорентний) кредит;

б) обліковий кредит;

в) акцептний та авальний кредити;

г) комерційний, лізинговий та державний кредити;

г) правильні відповіді а), б), в);

д) всі відповіді правильні.

5. *Що таке кредитоспроможність?*

а) здатність позичальника в повному обсязі і в узгоджений строк розрахуватися за борговими зобов'язаннями;

б) здатність кредитора в повному обсязі в узгоджений строк надати кредит позичальнику;

в) здатність кредитора в повному обсязі погасити свої зобов'язання перед клієнтами;

г) спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі і у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються в процесі звичайної діяльності позичальника;

г) правильні відповіді а), г);

д) правильні відповіді б), в).

Практичне завдання

Акціонерне суспільство одержало в банку позику у розмірі 200 тис. грн. під 15% річних на термін з 15 лютого до 15 квітня.

Визначити суму, яку необхідно повернути банку.

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання

1. Класифікація кредитів

2. Система оподаткування підприємств в Україні.

Тести

1. *На які цілі забороняється видача кредитів?*

а) на покриття поточних витрат підприємств;

б) на покриття збитків від господарської діяльності;

в) на придбання об'єктів приватизації;

г) на придбання цінних паперів;

г) правильні відповіді а), в), г).

2. *Комерційний кредит – це економічні відносини, які виникають між:*

а) підприємствами;

б) комерційними банками і підприємствами;

в) державою та комерційними банками;

г) державою та підприємствами;

г) лізинговими компаніями і підприємствами.

3. *Лізинговий кредит – це:*

а) надання суб'єктами господарювання взаємного кредиту у вигляді відстрочки платежу за продані товари і надані послуги;

б) надання суб'єктами господарювання взаємної відстрочки платежів за товарно-матеріальні цінності;

в) взаємне передавання суб'єктами господарювання матеріальних цінностей на умовах оренди;

г) надання банком кредиту на умовах відстрочки платежу;

г) немає правильної відповіді.

4. *Організація роботи з обслуговування бюджетних кредитів, їх обліку та проведення розрахунків позичальниками покладається на:*

а) Національний банк України;

б) Міністерство фінансів України;

- в) Державне казначейство України;
 - г) уповноважені комерційні банки України;
 - г) Фонд державного майна України.
5. Види кредиту, що оформлюються векселем:
- а) державний;
 - б) комерційний;
 - в) банківський;
 - г) споживчий;
 - г) ломбардний.

Практичне завдання

Визначити загальну рентабельність, якщо виручка від реалізації товарної продукції ВТП = 250 тис. грн.; собівартість реалізації $S_{реал} = 200$ тис. грн.; залишкова вартість реалізованого майна $Ц_о = 15$ тис. грн.; ліквідаційна вартість майна $Ц_л = 10$ тис. грн.; пені і штрафи, сплачені до бюджету, складають 5 тис. грн.; середньорічна вартість основних виробничих фондів $ОПФ_{ср} = 200$ тис. грн., оборотних коштів $ОС_{ср} = 50$ тис. грн.

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання

1. Характеристика форм безготівкових розрахунків
2. Методи планування прибутку та його розподіл

Тести

1. Згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби” основні засоби – це:

- а) частина матеріальних активів, які багаторазово беруть участь у процесі виробництва;
- б) матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більший за один рік, котрі підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій (або для використання протягом операційного циклу, якщо він триваліший за один рік);
- в) матеріальні активи, які тривалий час перебувають у незмінній натурально-речовій формі;
- г) матеріальні цінності, які поступово переносять свою вартість на вироблений продукт;
- г) грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, що призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу.

2. Відтворення основних засобів – це:

- а) процес безперервного оновлення основних засобів;
- б) заміна окремих зношених частин основних засобів;
- в) придбання нових основних засобів;
- г) заміна зношеного устаткування на нове;
- г) заміна старого устаткування на аналогічне.

3. Згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби” знос основних засобів – це:

- а) утрата споживчої вартості основними засобами в процесі їх експлуатації або появи нових, більш прогресивних основних засобів;
- б) заміна зношених основних засобів через капітальне будівництво;
- в) матеріальний знос окремих елементів основних засобів та заміна їх через капітальне будівництво або капітальний ремонт;

- г) заміна основних засобів унаслідок запровадження нового, прогресивнішого обладнання;
- г) сума амортизації об'єкта основних засобів з початку їх корисного використання.

4. Згідно з П(С)БО 7 "Основні засоби" амортизація – це:

- а) процес поступового перенесення вартості основних засобів і нематеріальних активів з урахуванням витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення;
- б) поступове зниження вартості основних засобів унаслідок їх зносу;
- в) поступове перенесення вартості основних засобів на вироблену продукцію;
- г) поступове перенесення вартості зносу основних засобів на валові витрати виробництва;
- г) систематичний розподіл вартості, яка амортизується, основних засобів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

5. Вкажіть активи, що не належать до основних засобів:

- а) предмети терміном служби більше одного року;
- б) предмети терміном служби меншим за один рік, незалежно від їх вартості;
- в) предмети вартістю до 600 грн. за одиницю (за ціною придбання) незалежно від терміну служби;
- г) спеціальні інструменти, спеціальне пристосування, спеціальний одяг, спеціальне взуття незалежно від їхньої вартості;
- г) правильні відповіді а), в), г);
- д) правильні відповіді б), в), г).

Практичне завдання

Визначити чисту рентабельність, якщо балансовий прибуток ПРбал = 200 тис.грн; доходи від пені і штрафів Дпш = 30 тис. грн.; середньорічна вартість основних виробничих фондів ОПФср = 650 тис. грн., оборотних коштів ОСср = 270 тис. грн. Усереднена податкова ставка Н = 0,2.

ВАРІАНТ 8

Теоретична частина

1. Економічна сутність оборотних активів
2. Необхідність та суть кредитування підприємств

Тести

1. До показників, які характеризують забезпеченість підприємства основними засобами, належать:

- а) фондоддача;
- б) фондомісткість;
- в) фондоозброєність;
- г) коефіцієнт реальної вартості основних засобів в майні підприємства;
- г) правильні відповіді а), в), г);
- д) правильні відповіді б), в), г).

2. До показників, які характеризують стан основних засобів підприємства, відносять:

- а) коефіцієнт зносу основних засобів;
- б) коефіцієнт придатності основних засобів;
- в) коефіцієнт оновлення основних засобів;
- г) фондоозброєність;
- г) правильні відповіді а), б), в);
- д) правильні відповіді б), в), г).

3. Який з показників стану основних засобів показує рівень збільшення основних засобів у звітному періоді проти минулого періоду?

- а) коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства;

- б) коефіцієнт оновлення основних засобів;
- в) коефіцієнт вибуття основних засобів;
- г) коефіцієнт придатності основних засобів;
- г) коефіцієнт приросту основних засобів.

4. Встановіть відповідність видів зносу основних засобів та їх характеристики:

1) фізичний знос; 2) моральний знос:

- а) знос основних засобів внаслідок створення нових, більш прогресивних і економічно ефективних машин і устаткування;
- б) поступова втрата основними засобами споживної вартості в процесі експлуатації.

5. Капітальні вкладення – це:

- а) витрати на створення нових, реконструкцію і технічне переозброєння діючих основних засобів;
- б) витрати на придбання нових основних засобів і капітальний ремонт діючих основних засобів;
- в) витрати на розширення та реконструкцію діючих виробництв;
- г) витрати на розширене відтворення основних засобів;
- г) витрати на заміну старого обладнання на аналогічне нове.

Практичне завдання

Товарна продукція в оптових цінах 7500 тис. грн. Собівартість товарної продукції 6800 тис. грн. Прибуток від позареалізованих операцій – 150 тис. грн. Визначити прибуток від реалізації продукції основної діяльності підприємства, загальний балансовий прибуток підприємства.

ВАРІАНТ 9

Теоретична частина

1. Економічний зміст, принципи організації та класифікація розрахунків.
2. Місце фінансового планування у ринковій економіці

Тести

1. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів;
- г) формування та використання фінансових ресурсів.

2. Фінансовий стан підприємства залежить від:

- а) фінансової політики підприємства;
- б) випуску продукції;
- в) реалізації продукції;
- г) результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства;
- г) ефективності використання фінансових ресурсів.

3. Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- а) дослідження результатів господарської діяльності підприємства;
- б) аналіз бухгалтерської звітності;

в) аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ефективності використання майна підприємства, дослідження ділової та ринкової активності підприємства;

г) планування фінансової діяльності підприємства;

г) дослідження фінансових ресурсів.

4. *Встановіть відповідність між прийомами аналізу та їх сутністю: 1) горизонтальний аналіз; 2) вертикальний аналіз; 3) трендовий аналіз; 4) коефіцієнтний аналіз; 5) порівняльний аналіз; б) факторний аналіз:*

а) порівняння кожної позиції звітності з відповідними показниками за кілька попередніх періодів та визначення тренду основної тенденції динаміки показників;

б) розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

в) визначення впливу окремих факторів на результативний показник детермінованих або стохастичних прийомів дослідження;

г) внутрішньогосподарський аналіз різних показників звітності самого підприємства та його дочірніх підприємств, а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми з показниками конкурентів або середньогалузевими показниками;

г) порівняння кожної позиції звітності з відповідним показником за попередній період;

д) значення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат.

5. *Встановіть відповідність між предметом та методом фінансового аналізу та їх сутністю: 1) предмет фінансового аналізу; 2) метод фінансового аналізу:*

а) комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану підприємства;

б) фінансові ресурси, їх формування та використання.

Практичне завдання

Визначити показники рентабельності виробництва (загальну, розрахункову) при умові: величина балансового прибутку 800 тис. грн., середньорічна вартість основних виробничих фондів – 9600 тис. грн., середньорічна вартість нормованих оборотних коштів складає 35% від вартості основних фондів; звільняються від плати виробничі фонди на суму 450 тис. грн., плата за відсотки короткострокового банківського кредиту 200 тис. грн.,

ВАРІАНТ 10

Теоретична частина

1. Принципи та методи фінансового планування.
2. Класифікація кредитів.

Тести

1. *Вкажіть найбільш повне визначення сутності фінансового планування:*

а) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства в плановому періоді;

б) процес розробки конкретного плану фінансових заходів підприємства;

в) процес розробки стратегії і тактики діяльності, орієнтованої для досягнення цілей менеджменту;

г) конкретизація цілей управління в системі показників фінансово-господарської діяльності підприємства;

г) розробка змісту та послідовності дій для досягнення сформульованих цілей.

2. Встановіть відповідність між видами планування та їх змістом: 1) реактивне; 2) інактивне; 3) преативне; 4) інтерактивне:
- а) підхід, заснований на прогнозуванні значної кількості можливих варіантів розвитку із зазначенням конкретних цілей;
 - б) підхід, заснований на прогнозуванні значної кількості альтернативних варіантів та пошуку нових ідей з метою передбачення майбутнього;
 - в) підхід, заснований на екстраполяції минулих тенденцій;
 - г) підхід, заснований на розробці фінансових планів зорієнтованих на зростання фінансових показників.
3. Встановіть відповідність між найбільш поширеними методами фінансового планування та їх сутністю: 1) балансовий; 2) нормативний; 3) розрахунково-аналітичний; 4) оптимізація планових рішень; 5) економіко-математичне моделювання:
- а) знаходження кількісного вираження взаємозв'язків між фінансовими показниками та факторами, які їх визначають;
 - б) балансування підсумкових показників фінансового плану та визначення конкретних джерел покриття для кожної статті витрат;
 - в) розрахунок потреби підприємства у фінансових ресурсах з визначенням їх джерел на основі фінансових норм та техніко-економічних нормативів;
 - г) розробка декількох варіантів планових розрахунків з метою вибору найбільш оптимального з них;
 - г) розрахунок планових показників на підставі аналізу фактичних фінансових показників, що є базою для розрахунку з урахуванням змін планового періоду.
4. Залежно від строків складання фінансових планів їх поділяють на:
- а) стратегічні та перспективні;
 - б) бізнес-плани;
 - в) поточні та оперативні;
 - г) операційні;
 - г) правильні відповіді а), б), в);
 - д) правильні відповіді б), в), г).
5. Встановіть відповідність між принципами фінансового планування та їх сутністю: 1) принцип повноти; 2) принцип обґрунтованості; 3) принцип реальності; 4) принцип інтегрованості; 5) принцип гнучкості; 6) принцип економічності:
- а) ґрунтується на урахуванні всіх лімітів фінансових ресурсів на основі використання раціональних норм і нормативів з урахуванням прогресивних методів їх розробки;
 - б) полягає в необхідності орієнтації на існуючий фінансово-економічний стан підприємства;
 - в) передбачає розробку планів, які повинні охоплювати всі види та сфери діяльності;
 - г) полягає в тому, що витрати планування повинні співвідноситися з отриманими результатами;
 - г) передбачає дотримання тісного взаємозв'язку між різними видами планів з метою їх найбільш повного виконання;
 - д) дозволяє коригування фінансових планів з урахуванням змін у фінансово-економічному середовищі підприємства.

Практична частина

Визначити валовий прибуток, якщо річний об'єм реалізації виробу А – $QA = 2000$ шт.; виробу Б – $QB = 3000$ шт.; ціна одиниці продукції: $Ca = 0,75$ тис. грн.; $Cб = 0,6$ тис. грн.; ліквідаційна вартість основних виробничих фондів $Cл = 270$ тис. грн.; залишкова вартість ліквідованих об'єктів $Cо = 250$ тис. грн.; собівартість одиниці продукції: $Ca = 0,6$ тис. грн.; $Cб = 0,55$ тис. грн.

ВАРІАНТ 11

Теоретична частина

1. Прибуток підприємства: суть, структура, фактори, які впливають на нього.
2. Класифікація кредитів.

Тести

1. Грошовий оборот – це:

- а) формування і розподіл грошових фондів;
- б) розподіл виручки від реалізації продукції;
- в) сукупність платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції, сплатою податків, обов'язкових відрахувань та зборів, отриманням та погашенням банківського кредиту;
- г) сукупність грошей;
- г) сукупність всіх платежів підприємства, пов'язаних із забезпеченням процесу виробництва та реалізації продукції.

2. Безготівкові розрахунки – це:

- а) розрахунки, які здійснюються готівкою;
- б) розрахунки за бартером;
- в) розрахунки за допомогою розрахункових та грошових чеків;
- г) розрахунки, які здійснюються за шляхом списання коштів з банківських рахунків за допомогою відповідних платіжних інструментів та розрахункових документів;
- г) правильні відповіді б), в), г).

3. За призначенням платежу безготівкові розрахунки поділяються на:

- а) розрахунки за товарними операціями, прямі та транзитні;
- б) розрахунки за нетоварними операціями, гарантовані та негарантовані;
- в) прямі та транзитні;
- г) внутрішньодержавні та міждержавні;
- г) розрахунки за товарними і нетоварними операціями.

4. Залежно від строків складання фінансових планів їх поділяють на:

- а) стратегічні та перспективні;
- б) бізнес-плани;
- в) поточні та оперативні;
- г) операційні;
- г) правильні відповіді а), б), в);
- д) правильні відповіді б), в), г).

5. Встановіть відповідність між принципами фінансового планування та їх сутністю:

1) принцип повноти; 2) принцип обґрунтованості; 3) принцип реальності; 4) принцип інтегрованості; 5) принцип гнучкості; 6) принцип економічності:

- а) ґрунтується на урахуванні всіх лімітів фінансових ресурсів на основі використання раціональних норм і нормативів з урахуванням прогресивних методів їх розробки;
- б) полягає в необхідності орієнтації на існуючий фінансово-економічний стан підприємства;
- в) передбачає розробку планів, які повинні охоплювати всі види та сфери діяльності;
- г) полягає в тому, що витрати планування повинні співвідноситися з отриманими результатами;
- г) передбачає дотримання тісного взаємозв'язку між різними видами планів з метою їх найбільш повного виконання;
- д) дозволяє коригування фінансових планів з урахуванням змін у фінансово-економічному середовищі підприємства.

Практична частина

Визначити фінансовий стан підприємства за допомогою показників ліквідності та платоспроможності на основі даних балансу підприємства

Показник	На кінець року
Оборотні активи (II р. активу балансу), в т.ч.:	4500
• виробничі запаси;	2200
• грошові кошти та їх еквіваленти;	1020
• ліквідні цінні папери	80
Довгострокові зобов'язання	1560
Поточні короткострокові зобов'язання	2300
Власний капітал	3750

ВАРІАНТ 12

Теоретична частина

1. Економічна сутність оборотних активів.
2. Принципи та методи фінансового планування.

Тести

1. Дайте найбільш повне визначення поняття "податкова система":

- а) сукупність податків, що їх визначає держава;
- б) сукупність зборів, що їх визначає держава;
- в) сукупність податків і зборів, що їх визначає держава;
- г) сукупність обов'язкових платежів до бюджетів різних рівнів, а також до державних цільових фондів;
- г) сукупність обов'язкових платежів, що стягуються в установленому законами порядку до бюджетів різних рівнів, а також до державних цільових фондів;
- д) сукупність загальнодержавних і місцевих податків і зборів.

2. Назвіть принцип побудови системи оподаткування, з яким безпосередньо пов'язана регульовальна функція податків:

- а) соціальна справедливість;
- б) недопущення податкової дискримінації;
- в) рівномірність сплати податків;
- г) обов'язковість сплати податків;
- г) стимулювання підприємницької діяльності;
- д) однозначність і пропорційність установлення податків.

3. Яка частина оборотних коштів обслуговує сферу обігу?

- а) готова продукція на складі;
- б) готова продукція, грошові кошти і кошти в розрахунках;
- в) кошти на рахунках у банках і касі, у розрахунках, дебіторська заборгованість;
- г) готова продукція, що відвантажена;
- г) готова продукція та дебіторська заборгованість.

4. *Принципи організації оборотних коштів – це:*

- а) самостійність розпорядження та управління оборотними коштами;
 - б) визначення планової потреби в оборотних коштах та їх розміщення за окремими елементами і підрозділами;
 - в) коригування розрахункових і чинних нормативів з урахуванням вимог господарювання, що постійно змінюються, контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних коштів;
 - г) наявність раціональної системи фінансування оборотних коштів;
- г) правильні відповіді а), б), в);
д) всі відповіді правильні.

5. *Які оборотні фонди слід віднести до нормованих?*

- а) оборотні виробничі фонди;
- б) виробничі запаси;
- в) фонди обігу;
- г) оборотні виробничі фонди і готову продукцію;
- г) виробничі запаси, фонди обігу.

Практична частина

Визначити коефіцієнт забезпеченості боргів (КзЛ), якщо за даними балансу підприємства на 1 січня поточного року сума власного капіталу становить 540 тис. грн. Довгострокові зобов'язання — 340 тис. грн, поточні зобов'язання — 260 тис. грн.

ВАРІАНТ 13

Теоретична частина

- 1. Економічний зміст, принципи організації та класифікація розрахунків.
- 2. Зміст та задачі оцінки фінансового стану підприємства.

Тести

1. *На які цілі забороняється видача кредитів?*

- а) на покриття поточних витрат підприємств;
- б) на покриття збитків від господарської діяльності;
- в) на придбання об'єктів приватизації;
- г) на придбання цінних паперів;
- г) правильні відповіді а), в), г).

2. *Комерційний кредит – це економічні відносини, які виникають між:*

- а) підприємствами;
- б) комерційними банками і підприємствами;
- в) державою та комерційними банками;
- г) державою та підприємствами;
- г) лізинговими компаніями і підприємствами.

3. *Лізинговий кредит – це:*

- а) надання суб'єктами господарювання взаємного кредиту у вигляді відстрочки платежу за продані товари і надані послуги;
- б) надання суб'єктами господарювання взаємної відстрочки платежів за товарно-матеріальні цінності;
- в) взаємне передавання суб'єктами господарювання матеріальних цінностей на умовах оренди;
- г) надання банком кредиту на умовах відстрочки платежу;
- г) немає правильної відповіді.

4. Залежно від строків складання фінансових планів їх поділяють на:

- а) стратегічні та перспективні;
- б) бізнес-плани;
- в) поточні та оперативні;
- г) операційні;
- г) правильні відповіді а), б), в);
- д) правильні відповіді б), в), г).

5. Встановіть відповідність між принципами фінансового планування та їх сутністю:
1) принцип повноти; 2) принцип обґрунтованості; 3) принцип реальності; 4) принцип інтегрованості; 5) принцип гнучкості; 6) принцип економічності:

- а) ґрунтується на урахуванні всіх лімітів фінансових ресурсів на основі використання раціональних норм і нормативів з урахуванням прогресивних методів їх розробки;
- б) полягає в необхідності орієнтації на існуючий фінансово-економічний стан підприємства;
- в) передбачає розробку планів, які повинні охоплювати всі види та сфери діяльності;
- г) полягає в тому, що витрати планування повинні співвідноситися з отриманими результатами;
- г) передбачає дотримання тісного взаємозв'язку між різними видами планів з метою їх найбільш повного виконання;
- д) дозволяє коригування фінансових планів з урахуванням змін у фінансово-економічному середовищі підприємства.

Практична частина

Визначте і проаналізуйте рівень прибутковості фірми, якщо загальний обсяг інвестицій у фірму склав 3,6 млн. грн; прибуток від реалізації - 850 тис. грн. Сума податків становила 320 тис. грн.. Процент за державними облігаціями - 11 %, а процентна ставка за довгостроковими кредитами - 16 %, середньо галузевий рівень прибутковості складає 20,4 %. Сума активів фірми за балансом становить 4,5 млн. грн.

ВАРІАНТ 14

Теоретична частина

1. Небанківське кредитування підприємств.
2. Система оподаткування підприємств в Україні.

Тести

1. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів;
- г) формування та використання фінансових ресурсів.

2. Фінансовий стан підприємства залежить від:

- а) фінансової політики підприємства;
- б) випуску продукції;
- в) реалізації продукції;
- г) результатів виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності підприємства;
- г) ефективності використання фінансових ресурсів.

3. Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- а) дослідження результатів господарської діяльності підприємства;
- б) аналіз бухгалтерської звітності;
- в) аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ефективності використання майна підприємства, дослідження ділової та ринкової активності підприємства;
- г) планування фінансової діяльності підприємства;
- г) дослідження фінансових ресурсів.

4. Яке основне призначення оподаткування прибутку?

- а) забезпечувати формування доходів Державного бюджету;
- б) регулювати фінансово-господарську діяльність;
- в) стимулювати інвестиційну діяльність підприємств;
- г) регулювати формування і використання прибутку підприємств;
- г) забезпечувати формування доходів місцевих бюджетів.

5. Назвіть надходження коштів, які не включаються до складу валового доходу платника податку на прибуток:

- а) дохід від реалізації придбаних цінних паперів, дохід від надання фінансових послуг;
- б) сума ПДВ, отриманого в складі ціни реалізації продукції, кошти, що надійшли у вигляді міжнародної технічної допомоги;
- в) сума невикористаної частини коштів, що повертаються зі страхового резерву;
- г) дохід від лізингових (орендних) операцій;
- г) правильні відповіді а), в), г);
- д) правильні відповіді б), в), г).

Практична частина

Річний план реалізації продукції на підприємстві становить 28 млн. грн. Середньомісячна сума оборотних засобів запланована у сумі 7 млн. грн. Внаслідок переведення цехів на нові технології тривалість одного обороту скоротилась на 10 днів. Визначити планову і фактичну тривалість одного обороту, плановий і фактичний коефіцієнт оборотності та кількість вивільнених оборотних коштів внаслідок прискорення їх оборотності.

ВАРІАНТ 15

Теоретична частина

1. Банківське кредитування підприємства
2. Методи аналізу фінансового стану підприємства

Тести

1. *Оберіть найбільш правильне визначення поняття “прибуток підприємства”:*

- а) різниця між витратами та доходами підприємства за звітний період;
- б) різниця між доходами та витратами підприємства;
- в) сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати;
- г) це фінансовий результат діяльності підприємства;
- г) різниця між валовим доходом та собівартістю реалізованої продукції.

2. *Назвіть складові прибутку від операційної діяльності:*

- а) прибуток від реалізації іноземної валюти, одержані гранти, субсидії, доходи від операційної оренди;
- б) одержані дивіденди, відсотки, одержані за облігаціями та іншими цінними паперами;
- в) прибуток від реалізації продукції;

г) прибуток від реалізації нематеріальних активів, прибуток, одержаний від спільної діяльності, прибуток від реалізації основних засобів;

г) всі відповіді правильні.

3. *Лізинговий кредит – це:*

а) надання суб'єктами господарювання взаємного кредиту у вигляді відстрочки платежу за продані товари і надані послуги;

б) надання суб'єктами господарювання взаємної відстрочки платежів за товарно-матеріальні цінності;

в) взаємне передавання суб'єктами господарювання матеріальних цінностей на умовах оренди;

г) надання банком кредиту на умовах відстрочки платежу;

г) немає правильної відповіді.

4. *Залежно від строків складання фінансових планів їх поділяють на:*

а) стратегічні та перспективні;

б) бізнес-плани;

в) поточні та оперативні;

г) операційні;

г) правильні відповіді а), б), в);

д) правильні відповіді б), в), г).

5. *Встановіть відповідність між принципами фінансового планування та їх сутністю:*

1) принцип повноти; 2) принцип обґрунтованості; 3) принцип реальності; 4) принцип інтегрованості; 5) принцип гнучкості; 6) принцип економічності:

а) ґрунтується на урахуванні всіх лімітів фінансових ресурсів на основі використання раціональних норм і нормативів з урахуванням прогресивних методів їх розробки;

б) полягає в необхідності орієнтації на існуючий фінансово-економічний стан підприємства;

в) передбачає розробку планів, які повинні охоплювати всі види та сфери діяльності;

г) полягає в тому, що витрати планування повинні співвідноситися з отриманими результатами;

г) передбачає дотримання тісного взаємозв'язку між різними видами планів з метою їх найбільш повного виконання;

д) дозволяє коригування фінансових планів з урахуванням змін у фінансово-економічному середовищі підприємства.

Практична частина

Фактичний обсяг товарної продукції по собівартості в поточному році – 300 млн. грн. Фактична сума всіх оборотних коштів на кінець поточних років 25 млн. грн. Обсяг товарної продукції на майбутній рік 425 млн. грн. при наміченому прискоренні оборотності оборотних коштів на 3 дні. Визначити відносно вивільнення оборотних коштів.